

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Možnosti aplikace OSŘ v insolvenčním řízení podle § 7 Insolvenčního zákona

Dne 1. ledna 2008 nabyt účinnosti insolvenční zákon (dále jen „IZ“). Jedná se o předpis převážně procesního charakteru.[1] Primárním cílem IZ je, v obecné rovině, nastolení nového mnohostranného uspořádání vztahů mezi dlužníkem v úpadku a jeho věřiteli.

Předmětem insolvenčního zákona je předně regulace insolvenčního řízení, tedy řízení, ve kterém je řešen dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení. Insolvenční řízení se všeobecně považuje za zvláštní druh civilního řízení. Insolvenční zákon potom upravuje jeho specifika oproti klasickému civilnímu soudnímu řízení. Co se týče obecných otázek insolvenčního řízení, použijí se podle § 7 IZ přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu (dále jen „OSŘ“).

§ 66 zákona o konkursu a vyrovnání (dále jen „ZKV“) rovněž zakotvoval možnost podpůrné aplikace OSŘ. Oproti staré úpravě však IZ zavádí novum v podobě výslovného omezení možnosti použití OSŘ[2]. Restrikce spočívá v tom, že zakazuje subsidiární používání OSŘ v případech, kdy by to bylo v rozporu se zásadami, na kterých insolvenční řízení spočívá.

Ustanovení § 7 odst. 1 IZ stanoví, že: *„Pro insolvenční řízení a pro incidenční spory se použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.“*

Pro přiměřené použití OSŘ v insolvenčním řízení musejí být tedy splněny kumulativně následující podmínky:

- 1) IZ neobsahuje vlastní zvláštní pravidlo
- 2) Přiměřená aplikace ustanovení OSŘ nesmí být v rozporu se zásadami insolvenčního řízení.

Podle první zmíněné podmínky brání použití OSŘ ad hoc aplikovatelné ustanovení IZ. Danou podmínku je možné vnímat, jako klasický výraz vztahu speciální úpravy (regulace obsažená v IZ) a obecné úpravy (regulace v OSŘ), přičemž aplikační přednost mají ustanovení zvláštního předpisu před ustanoveními předpisu obecného.

Druhá podmínka stanoví restrikci použití ustanovení OSŘ tak, že OSŘ může být použito pouze pokud jeho aplikace není v rozporu se zásadami insolvenčního řízení. Psané zásady insolvenčního řízení jsou uvedeny v ustanoveních § 5 IZ:

- 1) Zásada spravedlnosti insolvenčního řízení
- 2) Zásada rychlosti insolvenčního řízení
- 3) Zásada hospodárnosti insolvenčního řízení
- 4) Zásada rovnosti věřitelů
- 5) Zásada ochrany dobré víry věřitelů
- 6) Zásada uspokojování věřitelů v insolvenčním řízení.

Judikatura:

Vzorový příklad, kdy je použití ustanovení OSŘ pro účely insolvenčního řízení v rozporu se zásadami, na kterých insolvenční řízení spočívá, lze nalézt v usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 2. 2010, sp. zn. 3 VSPH 17/2010-B.

Skutkový stav spočíval v následujícím: Městský soud v Praze, jakožto soud první instance v insolvenčním řízení, ještě před rozhodnutím o úpadku dlužníka použil ustanovení § 113 IZ, které umožňuje insolvenčnímu soudu omezit dispoziční oprávnění dlužníka k majetkové podstatě. Usnesením tedy Městský soud v Praze v souladu s § 113 IZ vydal předběžné opatření, podle kterého byl dlužník oprávněn nakládat s majetkovou podstatou jen se souhlasem insolvenčního správce a které uložilo osobám zavázaným dlužníkovi povinnost plnění ze svých závazků poskytovat insolvenčnímu správci. Toto předběžné opatření insolvenční soud nezdůvodnil, přičemž argumentoval použitím § 196 odst. 2 OSŘ (správně se mělo jednat o § 169 odst. 2 OSŘ, podle kterého není nutné odůvodňovat, mimo jiné, i usnesení, kterým se plně vyhovuje návrhu na předběžné opatření). Dlužník se proti usnesení odvolal a argumentoval, krom jiného, i tím, že je usnesení insolvenčního soudu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, a že jeho vydání bez řádného odůvodnění je v rozporu s principy insolvenčního řízení.

Odvolací soud potvrdil dlužníkovu argumentaci. Konstatoval, že předběžné opatření, které není třeba podle § 169 odst. 2 OSŘ odůvodňovat, je svou povahou odlišným institutem od předběžného opatření podle § 113 IZ. Podle rozhodnutí odvolacího soudu možnost neodůvodňovat předběžné opatření podle § 169 OSŘ se týká pouze předběžných opatření vydávaných na návrh, u kterých navrhovatel nese i případnou odpovědnost za škodu (§ 75b OSŘ), přičemž předběžné opatření podle § 113 IZ není možné za takovýto druh předběžného opatření považovat. Odvolací soud tedy judikoval, že nelze ani přiměřeně pro předběžné opatření dle § 113 IZ aplikovat § 169 odst. 2 OSŘ, neboť by to bylo v rozporu se zásadou spravedlnosti insolvenčního řízení (§ 5 písm. a) IZ), a že je tedy insolvenční soud povinen předběžná opatření podle § 113 IZ řádně odůvodňovat. Usnesení soudu 1. stupně odvolací soud zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Shrnutí:

§ 7 IZ umožňuje v insolvenčním řízení přiměřené použití OSŘ. Aby bylo možné OSŘ použít, je nutné kumulativně naplnit 2 podmínky: 1) na daný skutkový stav není možné použít ustanovení IZ a 2) použití ustanovení OSŘ nesmí být v rozporu se zásadami insolvenčního řízení. I s přihlédnutím k výše uvedenému stručnému rozboru rozhodnutí Vrchního soudu v Praze je možné v budoucnu očekávat, že judikatura vyšších soudů postupně přesně vymezí ustanovení OSŘ, jejichž použití by bylo v insolvenčním řízení v rozporu se zásadami insolvenčního řízení a která tedy není možné ve smyslu § 7 odst. 1 IZ subsidiárně v insolvenčním řízení použít.

Jakub Juřena

[1] Mimoto insolvenční zákon upravuje i hmotněprávní aspekty insolvenčního práva.

[2] Obdobná restrikce v ZKV nebyla zavedena jistě i proto, že zásady konkursního a vyrovnávacího řízení nebyly v ZKV explicitně stanoveny.

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)